

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Soudní poplatky v řízení o rozvodu manželství a úpravy poměrů k nezletilému dítěti po tzv. rozvodové novele

Tzv. rozvodová novela zásadně mění dosavadní pravidla pro řízení o rozvod manželství a úpravu poměrů k dětem. Kromě změn spočívajících v odstranění forem péče, zákonném spojení řízení o rozvodu manželství a úpravy poměrů k dětem mění tzv. rozvodová novela též pravidla pro výběr soudních poplatků za tato řízení; tyto změny však přináší nové problémy, které bude muset soudní praxe vyřešit. Cílem tohoto článku je shrnout změny, k nimž v důsledku novely dojde a poukázat na některé z nových problémů.

Dne 1. 1. 2026 vejde v účinnost zákon č. [268/2025](#) Sb., kterým se mění zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále též „**o.z.**“), a další související zákony (zákon č. [268/2025](#) Sb. dále též „**zákon č. 268/2025 Sb.**“), mj. zákon č. [549/1991](#) Sb., o soudních poplatcích (dále též „**ZSP**“). Novela učiněná zákonem zásadně mění poplatkovou povinnost rodičů nezletilých dětí, kteří chtějí rozvést své manželství.

Podle stávající právní úpravy není manželství možné rozvést, nejsou-li upraveny poměry k dětem. K tomu dochází v řízení ve věcech péče soudu o nezletilé, kde poplatkovou povinnost rodiče dosud v řízení před soudem prvního stupně a ani odvolacím soudem neměli. To vyplývá z § 11 odst. 1 písm. a) ZSP, podle něhož platí, že „[o]d poplatku se osvobozují řízení ve věcech opatrovnictví člověka, péče soudu o nezletilé, osvojení a povolení uzavřít manželství.“ Citované ustanovení dopadá i na řízení o výživném na nezletilé dítě, jak uzavírá komentářová literatura [WALTR, Robert. § 11 (Osvobození). In: WALTR, Robert. *Zákon o soudních poplatcích*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 47.; nebo VEČEŘA, Jiří, § 11. In: VEČEŘA, Jiří, *Zákon o soudních poplatcích*. 2. vydání, dostupný v ASPI]. To vyplývá též z toho, že § 466 zákona č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále též „**z.ř.s.**“) obsahuje demonstrativní výčet řízení ve věcech péče soudu o nezletilé, mezi než řadí i řízení ve věcech výživy nezletilého dítěte [§ 466 písm. c) z.ř.s.]. Nutno poukázat, že i kdyby řízení o výživném nezletilého dítěte do uvedeného výčtu řízení ve věcech péče soudu o nezletilé nebylo možné zahrnout, bylo by i nadále osvobozeno podle § 11 odst. 1 písm. c) ZSP, dle něhož platí, že „[o]d poplatku se osvobozují řízení ve věcech vzájemné vyživovací povinnosti rodičů a dětí.“ V souladu s § 11 odst. 3 písm. b) ZSP se osvobození od placení soudního poplatku podle § 11 odst. 1 písm. a) z.ř.s. vztahuje také na „[...] řízení před odvolacím soudem“. Řízení o rozvodu manželství je dosud zpoplatněno, přičemž poplatek podle položky č. 4 bodu 1 písm. c), bodu 6 Sazebníku soudních poplatků (dále též „**Sazebník**“) činí 2 000 Kč, nehledě na to, zda jde o tzv. sporný či nesporný rozvod manželství.

Novela učiněná zákonem č. [268/2025](#) Sb. tato pravidla mění. Novelou nebylo dotčeno znění § 11 odst. 1 písm. a) ZSP. Změna se však týkala § 11 odst. 1 písm. c) ZSP ve znění účinném od 1. 1. 2026, které zní „[o]d poplatku se osvobozují řízení ve věcech vyživovací povinnosti rodičů vůči zletilým dětem a vyživovací povinnosti dětí vůči rodičům.“

Změna § 11 odst. 1 písm. c) ZSP by mohla navodit dojem, že řízení ve věcech vyživovací povinnosti rodičů vůči nezletilým dětem má být zpoplatněno, neboť toto řízení bylo z věcného osvobození podle

§ 11 odst. 1 písm. c) ZSP ve znění od 1. 1. 2026 vyloučeno, a osobní osvobození ve smyslu § 11 odst. 2 písm. c) ZSP se na navrhovatele tohoto řízení nevztahuje (neboť toto se vztahuje pouze na navrhovatele v řízení o určení výživného, nejde-li o vzájemnou vyživovací povinnost rodičů a dětí).

Důvodová zpráva k zákonu č. [268/2025](#) Sb. (dále též „**DZ**“) k této změně výslovně ničeho neuvádí; k § 11 ZSP pouze sděluje, že navrhuje „zpoplatnit podání odvolání ve vybraných řízeních ve věcech péče soudu o nezletilé, u nichž existuje zvýšené riziko eskalace a prodlužování rodičovského konfliktu prostřednictvím dalšího vedení soudního řízení. Řízení uvedená v rámci navrhovaného výčtu patří mezi věci spadající do oblasti tzv. rodinného práva soukromého. Cílem je pomocí daného poplatku redukovat tendence ke zbytečnému prodlužování vedení řízení, v němž se může odrážet rodičovský konflikt. Účelem bylo vyčlenit ta řízení, jež nebudou dopadat na situace, kdy se řeší případ vážně ohroženého dítěte či vážného zásahu do práv rodičů. Sám poplatek ve výši 3 000 Kč by pak měl být určitým psychologickým blokem proti dalším obstrukcím, neměl by však tvořit zásadní překážku přístupu ke spravedlnosti.“ S ohledem na shora citovanou komentářovou literaturu však i nadále bude možné uzavřít, že řízení o výživném nezletilého dítěte bude osvobozeno.

Kromě výše uvedeného zákonodárce s účinností od 1. 1. 2026 namísto dosavadního § 11 odst. 3 ZSP vložil nový odst. 3, podle něž platí, že „[o]svobození ve věcech péče soudu o nezletilé podle odstavce 1 písm. a) se vztahuje i na odvolatele, je-li jím dítě zastoupené opatrovníkem nebo dítě s plnou procesní způsobilostí, a dále na řízení o návrhu na vydání prozatímního rozhodnutí, řízení o výkonu rozhodnutí a exekuční řízení, pokud jde o věci péče o nezletilé [písm. a)], výživy nezletilého dítěte [písm. b)], styku s nezletilým dítětem [písm. c)], předání nezletilého dítěte mezi rodiči navzájem [písm. d)], pro nezletilé dítě významné, na nichž se rodiče nemohou dohodnout [písm. e)] a určení rodiče, který bude nezletilé dítě zastupovat při právním jednání [písm. f)].“ Dosavadní § 11 odst. 3 ZSP se pak označuje jako § 11 odst. 4 ZSP, a z osvobození před odvolacím soudem nadále vylučuje nejen pozůstalostní řízení, ale řízení uvedená v § 11 odst. 3 ZSP ve znění od 1. 1. 2026. Z uvedeného vyplývá, že budou-li se od 1. 1. 2026 rodiče domáhat úpravy poměrů k nezletilým dětem, v případě, že rodiče podají odvolání do výroku o péči nebo do výroku o výživném, budou povinni uhradit soudní poplatek za podané odvolání.

Tomu odpovídá i novelizované znění Položky 22 bodu 5 věty druhé Sazebníku soudních poplatků (dále též „**Sazebník**“), podle které platí, že „[z]a odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně ve věcech výživy nezletilého dítěte, péče o nezletilé dítě, styku s nezletilým dítětem, předání nezletilého dítěte mezi rodiči navzájem, pro nezletilé dítě významných, na nichž se rodiče nemohou dohodnout, a určení rodiče, který bude nezletilé dítě zastupovat při právním jednání, se vybere poplatek podle položky 7 písmene a).“ Odpovídá tomu i shora citovaná část DZ.

Se vším výše uvedeným souvisí změna řízení o rozvodu manželství. Z § 775 odst. 3 o.z. a § 757 odst. 1 o.z. ve znění účinném od 1. 1. 2026 je pro rozvod manželství nadále nutno soudně upravit poměry k dítěti. Zákonná úprava nově rozlišuje tzv. smluvený rozvod manželství a rozvod, který není smluveným rozvodem. Toto rozlišování je důležité mj. i pro vyměření soudního poplatku, neboť v řízení před soudem prvního stupně je řízení o rozvodu zpoplatněno soudním poplatkem 2 000 Kč, jde-li o smluvený rozvod [Položka 4a písm. a) Sazebníku], a částkou 5 000 Kč, jde-li o rozvod, který není smluveným rozvodem [Položka 4a písm. b) Sazebníku]. Proto v případě, že se rodiče neshodnou na rozvodu manželství ve smyslu § 757 o.z., připlatí si o 3 000 Kč více. Pokud návrh na rozvod podá pouze jeden z rodičů, vzniká pouze jemu poplatková povinnost [§ 2 odst. 1 písm. a) ZSP] okamžikem podání návrhu [§ 4 odst. 1 písm. a) ZSP]. Je-li podán návrh společný, vzniká poplatková povinnost společně oběma rodičům, jak tomu bylo doposud (srovnej např. *GRYGAR, Jiří: NOZ v praxi: Specifika společného návrhu na rozvod manželství a připojení se k návrhu na rozvod manželství*. Dostupné z [www.bulletin-advokacie.cz](#)).

Dále s účinností od 1. 1. 2026 platí, že řízení o rozvodu manželství, mají-li manželé nezletilé dítě,

k němuž nebyly poměry pro dobu po rozvodu dosud upraveny soudním rozhodnutím, je podle § 398a odst. 1 z.ř.s. ve znění účinném od 1. 1. 2026, spojeno s řízením, v němž má být rozhodnuto o úpravě jeho poměrů pro dobu po rozvodu. Soudu zůstane zachována možnost v případě vhodnosti některou věc vyloučit k samostatnému projednání. Budou-li rodiče nezletilého dítěte chtít své manželství rozvést, s účinností od 1. 1. 2026 bude zpravidla v jediném soudním řízení řešen rozvod manželství, úprava péče a určení výživného na nezletilé dítě. Ke spojení řízení o rozvodu manželství s řízením o úpravě poměrů k nezletilému dítěti dojde i v situaci, že rodiče podají nejdříve návrh na úpravu poměrů k dítěti a teprve poté návrh na rozvod manželství, s tím, že ke spojení řízení nedojde, pokud bude návrh na rozvod manželství podán po vyhlášení rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci péče soudu o nezletilé dítě (§ 468a odst. 3 z.ř.s.).

Nebude-li soudní poplatek za návrh na rozvod manželství uhrazen (zcela nebo v nedostačující výši) společně s podáním návrhu, vyzve soud rodiče k jeho úhradě podle § 9 odst. 1 ZSP. Pokud rodič (rodiče) k výzvě soudu soudní poplatek neuhradí, a je-li (jsou-li) poučen (poučeni) o následcích neuhrazení soudního poplatku, soud řízení o rozvodu manželství zastaví. To i v případě, že je řízení o rozvodu manželství spojeno s řízením o úpravu poměrů k nezletilým podle § 398a odst. 1, § 468a odst. 3 z.ř.s. Uvedené vyplývá z § 6a odst. 2 z.ř.s., neboť se v takovém případě jedná o objektivní kumulaci nároků, kdy za každý předmět řízení se poplatek vyměřuje samostatně (zjednodušeně řečeno). Nadále tak soud bude rozhodovat pouze v řízení ve věcech úpravy poměrů k nezletilému dítěti.

K totožnému závěru dospělo 9. rodinněprávní sympozium, jehož závěry byly zveřejněny 10. 12. 2025. Rodiče však po právní moci usnesení o zastavení řízení o rozvodu manželství budou moci znovu podat návrh na rozvod manželství, přičemž řízení o rozvodu manželství by za podmínek stanovených § 398a odst. 1, § 468a odst. 3 z.ř.s. bylo znovu spojeno s řízením ve věci úpravy poměrů k nezletilým dětem (tj. byl-li návrh podán před vydáním rozhodnutí soudu o úpravu poměrů k dítěti).

Za zmínku stojí, že pokud bude rodiči podán návrh na rozvod manželství, který není smluveným rozvodem, za což uhradil soudní poplatek 5 000 Kč, avšak v průběhu soudního řízení dojde ke splnění podmínek v § 757 o.z., tj. že nakonec bude rozhodnuto o rozvodu manželství jako rozvodu smluveném, soud část zaplaceného soudního poplatku ve výši přesahující soudní poplatek za návrh na smluvený rozvod manželství, vrátí (tj. vrátí rodičům, resp. rodiči, který soudní poplatek uhradil, částku 3 000 Kč; § 10 odst. 6 ZSP).

Jestliže soud rozhodne o úpravě poměrů k dětem (tj. o péči a o výživném), a současně o rozvodu manželství, přičemž rodiče (nebo jeden z rodičů) nebudou (nebude) s některým z výroků souhlasit, bude odvolání rodičů (rodiče) v důsledku novely provedené zákonem č. [268/2025](#) Sb. podléhat poplatkové povinnosti [§ 4 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 2 odst. 5 ZSP], nehledě na to, do jakého z těchto výroků se odvolají. Věcné osvobození řízení o péči o nezletilé od placení soudního poplatku se totiž podle § 11 odst. 3, 4 ZSP nevztahuje na řízení odvolací, ledaže je odvolání podáno dítětem zastoupeným opatrovníkem nebo dítětem s plnou procesní způsobilostí v tam uvedených typech řízení. Lze poznamenat, že pokud se do kteréhokoli výroku odvolají oba rodiče, avšak každý z odlišných důvodů (nejde tedy o „společné odvolání“ podávané proto, že se rodiče po vydání rozhodnutí soudu prvního stupně dohodli), budou oba zatíženi poplatkovou povinností samostatně, a soud každého z rodičů vyzve k úhradě soudního poplatku za podané odvolání.

Pokud je rodiči napaden pouze výrok o rozvodu manželství (ať už k tomu mají jakýkoli důvod), bude rodiči, který podal odvolání, vyměřen soudní poplatek za odvolání ve výši 5 000 Kč [Položka 22 bod 10 ve spojení s Položkou 4a písm. b) Sazebníku]. Rodiče se však mohou odvolat pouze do výroku o péči o dítě či do výroku o výživném, případně do všech výroků, či do libovolné kombinace všech tří výroků. V případě odvolání do výroku o péči o dítě nebo do výroku o výživném je soudní poplatek vždy 3 000 Kč [Položka 22 bod 5 ve spojení s Položkou 7 písm. a) Sazebníku].

Jak již uvedeno výše, i podle právní úpravy účinné od 1. 1. 2026 nebude možné rozvést manželství rodičů, nebudou-li upraveny poměry k nezletilým dětem. Jeví se, že výrok o rozvodu manželství je výrokem závislým na výroku o úpravě poměrů, a v případě zrušení výroku o úpravě poměrů by měl být zrušen i výrok o rozvodu manželství. Výrok o úpravě poměrů k dítěti se skládá z výroků o péči a o výživném nezletilého dítěte. Na výši výživného má obecně vliv též rozsah péče povinného rodiče o dítě. Lze tedy uzavřít, že i výrok o výživném je výrokem závislým na výroku o péči.

Pokud se rodiče odvolají výslovně do všech výroků rozsudku ve věci samé, měl by být rodičům vyměřen soudní poplatek, který bude odpovídat součtu soudních poplatků za každý jednotlivý předmět řízení (§ 6a odst. 2 ZSP), tedy v celkové výši 11 000 Kč, představující součet poplatku za odvolání do výroku o rozvodu manželství 5 000 Kč [Položka 22 bod 10 ve spojení s Položkou 4a písm. b) Sazebníku], za odvolání do výroku o výživném 3 000 Kč [Položka 22 bod 5 Sazebníku] a za odvolání do výroku o péči 3 000 Kč [Položka č. 22 bod 5 Sazebníku]. K témuž závěru dospělo i 9. rodinněprávní sympozium, jehož závěry byly zveřejněny 10. 12. 2025. Z DZ by bylo možné dovodit, že úmyslem zákonodárce bylo, aby za odvolání do rozhodnutí o úpravě poměrů byl vybírán pouze soudní poplatek 3 000 Kč [srovnej DZ: ČÁST TŘETÍ - změna zákona o soudních poplatcích; K bodům 2 - 5 (§ 11)]; to však odporuje jednoznačnému znění ZSP, podle něž má být soudní poplatek vybírán za každé řízení zvlášť.

Je však otázkou, jak řešit následující situace. Rodiče nepodají odvolání do výroku o rozvodu manželství, neboť oba mají zájem své manželství ukončit rozvodem; jeden z rodičů však nesouhlasí s rozhodnutím o péči a o výživném na nezletilé dítě a tyto výroky napadne odvoláním. Mají soudy v takovém případě vyměřit soudní poplatek 6 000 Kč za odvolání do výroku o péči a do výroku o výživném, nebo 11 000 Kč, neboť v případě zrušení výroku o péči či výživném by měl být zrušen i výrok o rozvodu manželství, když manželství nelze rozvést do doby, než jsou upraveny poměry k dítěti?

Pokud jeden z rodičů podá odvolání do výroku o rozvodu manželství a o výživném, avšak nikoli do výroku o péči, má být soudní poplatek vyměřen v částce 8 000 Kč nebo 11 000 Kč? Odvolací soud v řízení ve věcech péče soudu o nezletilé není totiž vázán rozsahem odvolání (§ 28 z.ř.s.), a proto by i výrok o péči měl podléhat přezkumu odvolacího soudu. Naproti tomu pokud nikdo z rodičů nenamítá ničeho proti rozhodnutí o péči, není důvodu tento výrok v rámci odvolacího řízení přezkoumávat.

V případě, že rodič napadne odvoláním pouze výrok o výživném, má být soudní poplatek vyměřen ve výši 3 000 Kč, 8 000 Kč, nebo 11 000 Kč? Výrok o výživném se jeví výrokem závislým na výroku o péči (nikoli však naopak), a současně výrok o rozvodu manželství je závislým na výroku o úpravě poměrů k dítěti (tj. výroci o péči a výživě). Proto by v případě zrušení výroku o výživném mělo dojít i ke zrušení výroku o rozvodu manželství, ale co když oba rodiče na rozvodu trvají a nemají s takovým rozhodnutím problém?

V případě, že rodič napadne odvoláním pouze výrok o péči, má být soudní poplatek vyměřen ve výši 3 000 Kč, nebo 11 000 Kč? V případě zrušení výroku o péči musí dojít i ke zrušení výroku o výživném a výroku o rozvodu manželství, neboť manželství nelze rozvést, nejsou-li upraveny poměry k dítěti, a výživné by mělo být určováno i s ohledem na faktický rozsah péče rodiče o dítě. Je však skutečností, že předmětem odvolání výroku o péči nemusí být přímo rozsah péče jako takový, kdy by se rodič domáhal určení delšího (nebo naopak kratšího) období, po které o dítě pečuje, ale může jím být i určení místa předání a převzetí dítěte, nebo pouze „posun“ (např. namísto péče od pondělí do pondělí požaduje určit péči od neděle do neděle ve fakticky totožném časovém rozsahu) či „záměna“ období péče (např. místo pondělí sudého týdne žádá úterý sudého týdne ve stejném časovém rozsahu, nebo namísto jarních prázdnin v sudém roce žádá jarní prázdniny v lichém roce).

Shora naznačené problémy bude možné alespoň částečně zmírnit vyloučením některé ze společně

projednávaných věcí k samostatnému řízení (§ 398a odst. 1 ZŘS ve znění účinném od 1. 1. 2026), a pokud tedy soud dospěje k závěru, že rodiče jsou značně konfliktní, s jakýmkoli rozhodnutím soudu o úpravě péče a výživy nebudou souhlasit a lze očekávat, že jej napadnou odvoláním, může řízení o rozvodu manželství vyloučit k samostatnému řízení a projednání a rozhodnout pouze o péči a výživném.

Zpoplatnění odvolacího řízení také otevírá otázku přechodu poplatkové povinnosti podle § 2 odst. 3 ZSP. Komentářová literatura [WALTR, Robert. § 2 (Poplatníci)]. In: WALTR, Robert. *Zákon o soudních poplatcích*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 4 uvádí, že přechod poplatkové povinnosti ve smyslu § 2 odst. 3 ZSP se uplatní pouze v tzv. řízení sporném. S tím však nesouhlasí judikatura Vrchního soudu v Praze, jež dospěla k závěru, že není žádného rozumného důvodu, proč by se § 2 odst. 3 ZSP měl vztahovat toliko na sporná řízení a nikoli na řízení nesporná zahájená na návrh (srovnej *usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 1. 2019, sp. zn. 14 Cmo 399/2018*). Proto pokud v řízení péče soudu o nezletilé bude některý z rodičů osvobozen od placení soudního poplatku ve smyslu § 138 o.s.ř., v případě bude vyhověno odvolání dítěte (§ 11 odst. 3 ZSP), měly by soudy řešit otázku přechodu poplatkové povinnosti.

Závěr

Tzv. rozvodová novela přináší nová pravidla pro výběr soudních poplatků v řízení o rozvodu manželství a úpravy poměrů k nezletilému dítěti. Zákonné spojení těchto řízení však vede k nezanedbatelným problémům spojených s výběrem soudních poplatků a úmysl zákonodárce vyjádřen v důvodové zprávě nebyl jednoznačně převzat do znění novelizovaných ustanovení ZSP. Naopak novelizovaná ustanovení ZSP vedou k tomu, že v případě odvolání do výroku o péči o dítě oproti dosavadnímu osvobození od placení soudních poplatků budou muset rodiče hradit na soudním poplatku za podané odvolání až 11 000 Kč. Jak se s tím soudní praxe vypořádá, není dosud jasné. Můžeme jen doufat, že shora nastíněné problémy budou co nejdříve soudní praxí jednotně vyřešeny.

Petr Jelínek

autor je justičním kandidátem

Další články:

- [Předběžné opatření jako nástroj ochrany vlastníka nemovitosti](#)
- [Povolení kamerového systému s identifikací osob na letišti](#)
- [Environmentální tvrzení společností v hledáčku EU: Jak se vyhnout greenwashingu a obstát v nové regulaci?](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(1. díl\)](#)
- [Rozvod? Už k němu nemusíte. Shrnutí podmínek, za jakých nebudete u soudu vyslýcháni, dokonce ani nebude nutná Vaše osobní účast](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 26.: Smírcí řízení jako alternativní nástroj řešení sporů mezi podnikateli](#)
- [Pozemkové úpravy aneb „malé“ vyvlastnění](#)
- [Nová éra v boji proti nekalým obchodním praktikám: Co přinese nové procesní nařízení EU?](#)
- [Licence LUC v podnikatelské strategii provozovatelů dronů](#)
- [Péče rodičů po novele od 1.1.2026](#)